

Naslov: "Manipulacije zbog kojih je objektivnost REKOM-a upitna"

Datum: 18.12.2010 Stranica, 16

Žanr: izvješće

Hrvatska Naklada: 130000

Površina, trajanje: 361,58

Autor: ZVONIMIR DESPOT

Rubrika, emisija: Društvo

DRUŠTVO

3:: ODJECI NA INTERVJU V. TERŠELIČ

"Manipulacije zbog kojih je objektivnost REKOM-a upitna"

Ravnatelj HMDC-a Domovinskog rata opovrgava voditeljicu Documente
Nije točno da državne institucije ne zanimaju žrtve srpske nacionalnosti

:: ZVONIMIR DESPOT

Voditeljica udruge Documenta Vesna Teršelić u prošlotjednom je Obzoru iznijela niz tvrdnji o istraživanju ratnih žrtava u Hrvatskoj, kao i o inicijativi za osnivanje Regionalne komisije (REKOM). Neke od njih odlučno opovrgava ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata dr. sc. Ante Nazor.

:: Zašto se protivite osnivanju REKOM-a?

– Nije točno da su "tek nedavno uslijedila osporavanja REKOM-a", kako stoji u prošlotjednom Obzoru, jer smo kolega iz Hrvatskog instituta za povijest i ja već u siječnju 2009. na skupu u Zagrebu otvoreno rekli da takva komisija Hrvatskoj nije potrebna jer je Hrvatska suverena država s vlastitim ustanovama koje ne samo da rade na problematici zbog koje se traži osnivanje takve "komisije" nego su već odradile većinu tih poslova.

:: Vesna Teršelić, međutim, tvrdi da tu inicijativu podržavaju branitelji.

– Odgovor gospođe Teršelić na pitanje "kako na pokretanje REKOM-a gledaju udruge branitelja" klasičan je primjer manipulacije izjavama. Naime, ona je prvo izbjegla jasno reći da je u raspravi koju je organizirala Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata većina nazočnih branitelja zaključila da takva komisija nije potrebna jer "Hrvatska ima vlastite institucije koje se bave spomenutom problematikom", a potom je netočno odgovorila da su "neki od branitelja zabrinuti i da imaju puno pitanja, a da ih drugi podržavaju". Jer, koliko je meni poznato, većina branitelja ne podržava osnivanje tako zamišljene "regionalne komisije", a tek je neki podržavaju. Takva manipulacija opravdava zabrinutost za objektivnost rada takve "komisije". Uostalom, o stavu prema REKOM-u najbolje je pitati same branitelje. Gospođa Teršelić ističe da se svi "slažu da treba utvrditi činjenice o svim žrtvama rata", što zaista nije sporno. No, mnogi se istodobno "slažu" da treba nedvosmisleno utvrditi i tko je uzrokovao

Uz medijsko reklamiranje, to je i podcjenjivanje višegodišnjeg rada ljudi u državnim ustanovama koji prikupljaju podatke o žrtvama rata

3 :: Dr. A. Nazor: Još u siječnju 2009. govorili smo da Regionalna komisija nije potrebna

rat, odnosno započeo agresiju, u kojoj su potom počinjeni ratni zločini, a to se u nastupima nevladinih udruga, pa tako i Documente, uglavnom zanemaruje.

:: Je li točna njezina tvrdnja kako u Hrvatskoj, primjerice, nemamo popis ubijenih, čak ni popis ubijene djece?

– To nije točno! Prema privremenom popisu osoba poginulih u agresiji Srbije, odnosno JNA i srpsko-crnogorskih postrojbi na RH, u Hrvatskoj je tijekom Domovinskoga rata smrtno stradalo najmanje 12.213 hrvatskih branitelja i civila (podaci su iz prosinca 2009.). Taj popis MOBMS-a nije obuhvatio osobe koje se vode kao nestale ni osobe koje su poginule u neprijateljskim postrojbama, odnosno poginule Srbe na okupiranom području RH, jer na tom popisu, zbog dokumentacije koju posjedujemo, radi naš centar. Uprava za zatočene i nestale do prosinca 2009. otkrila je 143 masovne i više od 1400 pojedinačnih grobnica žrtava srpske agresije. Iz njih su ekshumirani posmrtni ostaci 3752 osobe, od kojih je 3180 identificirano i uvršteno u privremeni popis poginulih. Ekshumirani su i posmrtni ostaci 782 osobe, uglavnom pripadnika srpskih postrojbi i civila, poginulih 1995. na privremeno okupiranom području RH, koje su nakon humane asanacije bile pokopane u zajedničkim grobnicama; do prosinca 2009. identificirano je njih 456. Istodobno, do 1. studenoga 2010. u bazu podataka na posebnom projektu našeg centra uneseni su podaci za ukupno 5099 poginulih i nestalih osoba i 1128 osoba umrlih prirodnom smrću (umrle osobe ne ubrajaju se u "izravne demografske gubitke nastale

Prije nekoliko dana podatke o broju poginulih hrvatskih građana srpske nacionalnosti poslali smo novinaru Novosti, a dio ustupili i Documenti

ratnim djelovanjem", ali su upisane u bazu podataka kako bi se smanjila mogućnost manipulacije njihovim imenima; od toga ukupno: 5651 Srbin, 384 Hrvata, 60 Muslimana-Bošnjaka, 14 Mađara, po jedan Slovenac, Rom i Talijan te 115 osoba ostalih nacionalnosti (Albanci, Crnogorci, Makedonci, Rusi itd.). Zbroj podataka iz spomenutih popisa pokazat će ukupan broj građana RH poginulih u Domovinskom ratu.

:: Postoji li u Hrvatskoj popis poginule djece?

– Imena 323 poginule djece zbog ratnog djelovanja, odnosno zbog srpske agresije, navedena su u jedinstvenom popisu međuresorne "Radne skupine za izradu Registra djece poginule uslijed ratnih razaranja u Republici Hrvatskoj". Od toga je više od 70 posto stradalo zbog izravnog neprijateljskog djelovanja (od eksplozije granate, mine, raketiranja zrakoplova, snajpera i slično), a manje od 30 posto zbog neizravnog ratnog djelovanja (igranje vatrenim oružjem, ručnom bombom i slično). U spomenutoj bazi podataka imena su 57 poginule/umrle djece, odnosno maloljetnih osoba; od toga 40 u dobi do 16 godina, a 17 u dobi od 17 i 18 godina. Od njihova ukupnoga broja osam je život izgubilo zbog granatiranja, tri "u akciji", 10 je izvršilo samoubojstvo,

jedna je ubijena, dvije su umrle nakon ranjavanja, tri su umrle prirodnom smrću, za pet nije poznat uzrok smrti, a 25 je život izgubilo "nesretnim slučajem" (u 14 takvih slučajeva njihova smrt nije uzrokovana ratnim djelovanjem pa se, jednako kao i "prirodna smrt", ne mogu smatrati gubicima u ratu). Istodobno, pri Upravi za zatočene i nestale otvoreno je 12 zahtjeva za traženje maloljetnih osoba nestalih 1991./1992. godine u srpskoj agresiji na Republiku Hrvatsku i četiri zahtjeva za traženje maloljetnih osoba nestalih u svibnju i kolovozu 1995. godine.

:: Koliki je ukupni broj nestalih osoba?

– Pri Upravi za zatočene i nestale MOBMS-a u prosincu 2009. bilo je otvoreno 1827 zahtjeva za traženje nestalih osoba s područja RH; od toga je 1030 osoba nestalo 1991./1992. godine u srpskoj agresiji na RH (do danas je taj broj smanjen na 1015), a 797 osoba s privremeno okupiranog područja RH, uglavnom pripadnika srpskih postrojbi i civila, nestalo je 1995. godine. Pouzdanost navedenih podataka koje je prikupilo spomenuto vladino, dakle državno tijelo, potvrđuju kontrolni mehanizmi međunarodne zajednice:

Međunarodni odbor Crvenog križa, Međunarodna komisija za nestale osobe, pa i Međunarodni kazneni sud koji je sve aktivnosti u vezi s tim prenio na RH!

:: Znači, nije točno da državne institucije ne zanimaju žrtve srpske nacionalnosti?

– Naravno da nije točno. Takva teza izrečena je na početku već spomenutoga skupa o REKOM-u u siječnju 2009.

u Zagrebu. Već sam je tada odlučno demantirao, upravo podacima iz popisa Centra koji se temelje na istraživanju dokumenata srpske provenijencije, odnosno dokumenata "Republike Srpske Krajine". Dakako, uz imena, u bazi su i podaci o statusu i okolnostima stradanja, kao i drugi podaci koji se i dalje ažuriraju.

:: Jesu li podaci o broju poginulih dostupni zainteresiranima?

– Pa već smo ih iznosili u javnost. I prije nekoliko dana podatke o broju poginulih hrvatskih građana srpske nacionalnosti poslali smo novinaru srpskih Novosti na njegov upit, a dio podataka ustupili smo na korištenje i Documenti Vesne Teršelič, kao i knjigu "Izravni demografski gubici Karlovačke županije u Domovinskom ratu" s imenima svih poginulih građana na tom području (uključujući i okupirani dio, dakle i Srbe) za koje smo imali podatke. Stoga je očito da ovdje nije riječ o neinformiranosti, nego o prešućivanju, odnosno neobjektivnom prikazu stanja. Riječ je zapravo o vlastitoj promociji i rijetko viđenom medijskom reklamiranju, ali i podcjenjivačkom odnosu prema višegodišnjem marljivom i samozatajnom radu ljudi koji u državnim ustanovama prikupljaju podatke o žrtvama rata. Istodobno, inzistiranje na osnivanju nekakve regionalne "komisije", uz postojeće državne ustanove, govori ponešto i o odnosu prema samoj državi.